

- A. ROSENKRANTZ fremsatte nogle Bemærkninger om deformerede *Echinocorys*-skaller med Udgangspunkt i: ERHARD KÖSTER: Formveränderungen von *Echinocorys sulcatus* (GOLDFUSS 1826—33). Geol. Fören. i Stockholm Förhandl. Bd. 72, pag. 437. 1950.

Som sidste Led i *Echinocorys sulcatus* — Rækken fra Danienet har KÖSTER opstillet en ny Subspecies *E. sulcatus hannaë*, der betegnes som en Rækken afsluttende »Kümmerform«. KÖSTER's Diagnose lyder: En Underart af *E. sulcatus*, hvis Skal er skildpaddeformet flad, over dobbelt saa lang og næsten dobbelt saa bred som høj. Topfeltpartiet er fladt, Flankerne forløber herfra med ringe Hvælving og danner en spids Vinkel med Basis. — Ved Gennemgang af de danske Samlinger af *Echinocorys* fra Danienet var det ikke lykkedes Foredragsholderen at finde Former, som svarer til KÖSTER's Beskrivelse, i hvert Fald ikke mellem det fuldkomment intakte Materiale. En nærmere Betragtning af KÖSTER's Afbildninger har dernæst ledet Foredragsholderen til den Opfattelse, at *ssp. hannaë* ikke kan opretholdes, idet de saaledes betegnede Former i Virkeligheden kun repræsenterer deformerede Eksemplarer, vel fortrinsvis af *E. obliquus* (NILSSON) RAVN, men muligvis ogsaa af *E. sulcatus* GOLDFUSS (det af GOLDFUSS tab. XLV, fig. 1 afbildede Eksemplar, som af KÖSTER henregnes til *ssp. hannaë*). Ved Fladtrykning af *E. obliquus*-Skaller vil fremkomme Former, hvis Dimensioner ganske stemmer overens med de for *ssp. hannaë* angivne. At der virkelig i KÖSTER's Materiale foreligger fladtrykte Skaller turde fremgaa af det anførte »skildpaddeagtige« Ydre, som i Virkeligheden, hvilket ogsaa tydeligt fremgaa af Afbildningerne, beror paa de ved Fladtrykningen opstaaede, gabende Plade-Suturer langs Skallens Basis-periferi. Den meget spidse Vinkel mellem Basisfladen og Skallens Flanker finder ogsaa en naturlig Forklaring gennem Fladtrykningen.

Echinocorys-Skallerne fra vort Danien viser ikke sjældent tydelige Tegn paa en Deformation, der i de fleste Tilfælde maa være indtruffet efter Skallerens Indlejring i Sedimentet. Materiale af denne Art er naturligvis uegnet som Basis for variationsstatiske Undersøgelser som KÖSTER har forsøgt det, men er paa anden Maade af geologisk Interesse. Med en enkelt Undtagelse repræsenteres de af KÖSTER afbildede Eksemplarer af Flintkærner. Flintkærner, der paa samme Maade viser Deformationskarakterer, er meget almindeligt forekommende i vore Smeltevandsaflejringer. Der er næppe nogen Grund til at antage, at Forflintningen af Skaludfyldningsmaterialet er gaaet forud for Deformationen, i hvert Fald maa Skaludfyldningsmassen i Deformationsojeblikket have været i Besiddelse af en vis Plasticitet, maaske væsentligt bestaaet af en geléagtig Kiselysresubstans. Lige saa sandsynligt er det imidlertid, at Forflintningen først er indtraadt efter Deformationen. Til Belysning af Spørgsmaalet om Deformationens Aarsag mindede Foredragsholderen om, at han ved et tidligere Møde havde demonstreret et usædvanligt stærkt deformeret *E. obliquus*-materiale fra en Kalksands-Lokalitet i Københavns Sydhavn beliggende tæt op ad den Brudzone, der her gennemslætter Undergrunden. Dette Forhold leder til den Antagelse, at Skal-deformationen, i hvert Fald naar den er saa gennemgribende som i nævnte Eksempel, kan bero paa tektonisk Deformation af Danienlagene. I mindre grelle Tilfælde, og saadanne kan vist paavises paa enhver Danienlokalitet, kan maaske ogsaa andre Forklaringsmaader f. Eks. Trykket af Sedimenternes Vægt eller Indlandsisens Vægt bringes i Anvendelse.

I den efterfølgende Diskussion anførte Theodor Sorgenfrei et jysk Eksempel (Sevel Kalkværk) paa et muligt Samspil mellem tektoniske Forstyrrelser (Salthorst-tektonik) og kraftig Deformation af de i Danienlagene ved Sevel meget talrigt forekommende *Echinocorys*-Skaller.